

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym

ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

Warszawa, czerwiec 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opracowanie:

Paulina Pietrasik

Wydział Monitorowania

Departament Zarządzania EFS

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	5
RYNEK PRACY.....	6
SYTUACJA SPOŁECZNA.....	10
EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE.....	12
SPIS ILUSTRACJI.....	15

WPROWADZENIE

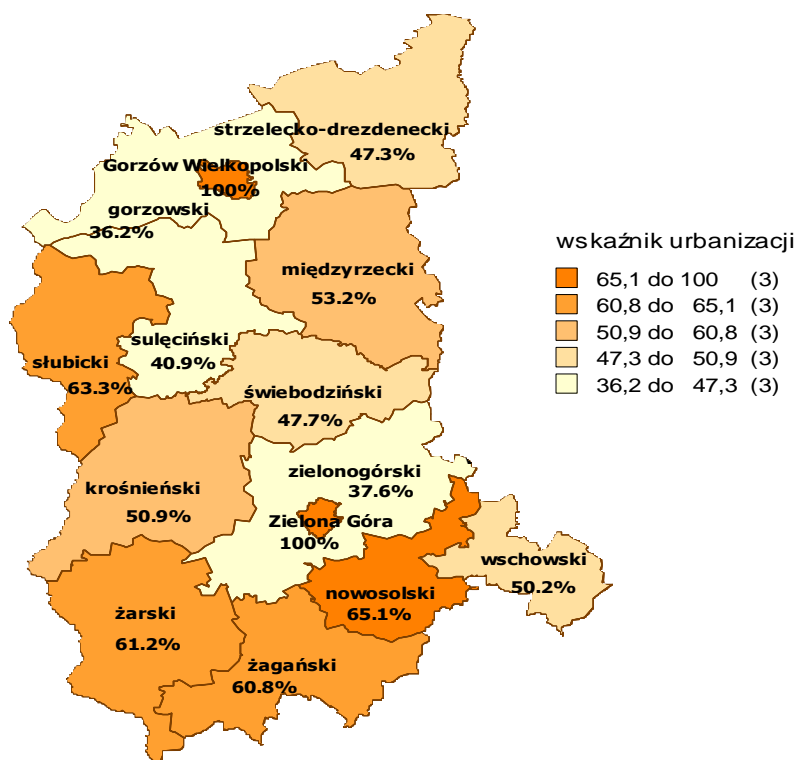
Głównym celem niniejszego opracowania jest poddanie analizie sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie lubuskim w obszarach oddziaływania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) 2007-2013. Celem opracowania jest jednocześnie wskazanie istotnych problemów, które pojawiają się na regionalnym rynku pracy oraz w obszarze edukacji i integracji społecznej. Analiza może być tym samym wykorzystywana przez regionalnych decydentów, tj. władze regionalne i lokalne do celów planowania aktywnej polityki rynku pracy oraz stanowi zachętę do podejmowania pogłębionych analiz na poziomie lokalnym.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Województwo lubuskie zamieszkuje ponad **1 mln mieszkańców**, co stanowi **2,6% ogółu ludności kraju**. Pod względem **liczby mieszkańców region jest najmniejszym województwem w Polsce**. Ponadto podobnie jak inne regiony Polski jest w większym stopniu zamieszkiwany przez kobiety, których udział w ogóle mieszkańców wyniósł 51,5% (Polska – 51,7%). Największy udział kobiet w stosunku do ogółu mieszkańców występuje w stolicy regionu – Zielonej Górze (53,2%).

Wg danych za III kwartał 2010 r. **63,5% populacji regionu zamieszkiwało w miastach** (średnia dla kraju 60,9%), przy czym na przestrzeni ostatnich czterech lat uwagę zwraca zmniejszający się udział ludności zamieszkującej w miastach w ogóle mieszkańców regionu. Wskaźnik urbanizacji był zróżnicowany w poszczególnych powiatach. Poza powiatami mieszczącymi się w obrębie miast (Zielona Góra, Gorzów Wielkopolski), największa część ludności zamieszkiwała obszary miejskie w powiecie nowosolskim (65,1%). Najniższy wskaźnik urbanizacji dotyczył powiatu gorzowskiego (36,2%).

Rys. 1. Wskaźnik urbanizacji w powiatach województwa lubuskiego (III kwartał 2010 r.)

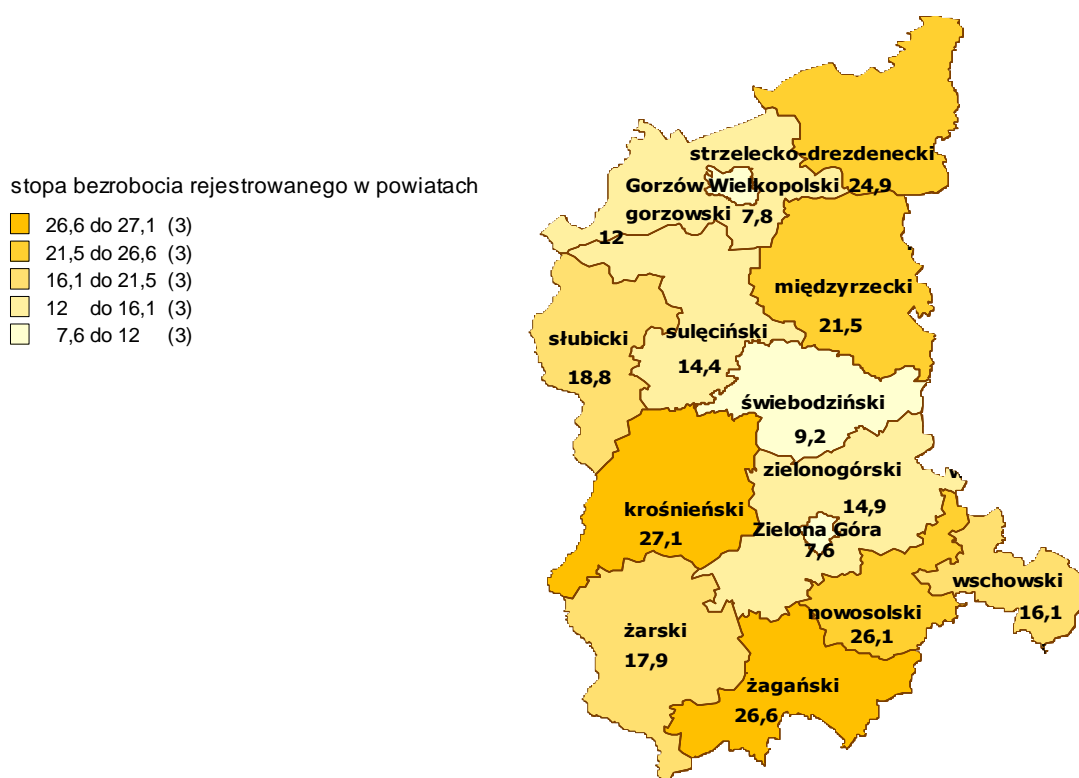
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeśli chodzi o **wskaźnik obciążenia demograficznego** mierzony jako **ludność w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym**, sytuacja w regionie przedstawia się korzystniej niż na poziomie kraju. W 2009 r. w województwie lubuskim **na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 23 osoby w wieku poprodukcyjnym** (Polska - 26), plasując tym samym region na drugim miejscu (po Warmii i Mazurach) wśród „najmłodszych” demograficznie regionów kraju. Jeśli chodzi o zróżnicowanie wewnątrzregionalne, najwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego odnotowano w Zielonej Górze (27), najniższy w powiecie gorzowskim, stubińskim i zielonogórskim (20).

RYNEK PRACY

Wg stanu na koniec IV kwartału 2010 r. **stopa bezrobocia rejestrowanego dla regionu lubuskiego wyniosła 15,6%** (średnia dla kraju 12,3%), plasując tym samym region w grupie pięciu województw z najwyższym poziomem wskaźnika w kraju. Niemniej warto podkreślić, iż w stosunku do 2009 r. sytuacja regionu w omawianym zakresie uległa poprawie, co poza województwem lubuskim dotyczy jedynie 4 regionów. W 2009 r. województwo lubuskie ulokowało się na trzecim miejscu w kraju z poziomem bezrobocia wynoszącym 16,2%. Warto zaznaczyć, że sytuacja w poszczególnych powiatach jest bardzo zróżnicowana. Różnica pomiędzy powiatem krośnieńskim z najwyższą stopą bezrobocia rejestrowanego (27,1%), a Zieloną Górą, w której wskaźnik był równy 7,6% wyniosła aż 19,5 pkt. proc.

Rys. 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa lubuskiego (IV kwartał 2010 r.) w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

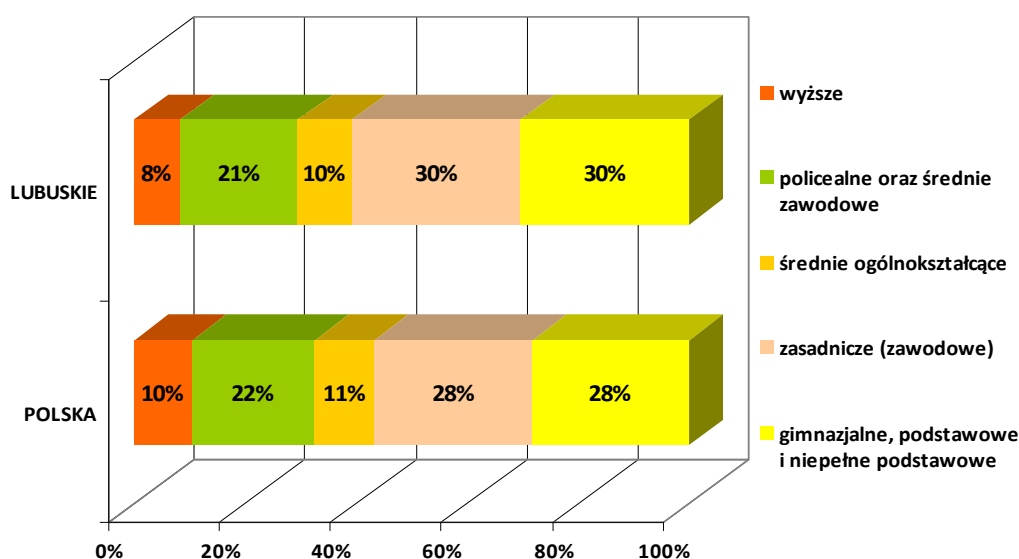
Zgodnie z danymi **BAEL** w 2010 r. stopa bezrobocia wyniosła w województwie 10,5% (średnia dla kraju 9,6%). Pod względem poziomu stopy bezrobocia region zajmował 6 lokatę w kraju, a różnica pomiędzy regionem o najniższym poziomie bezrobocia (mazowieckie) a lubuskim wyniosła 3,1 pkt. proc. Stopa bezrobocia kobiet w regionie (10,8%), podobnie jak na poziomie kraju była wyższa niż mężczyzn (10,3%).

Na koniec 2010 r. w **powiatowych urzędach pracy województwa lubuskiego zarejestrowanych było ponad 59,2 tys. osób bezrobotnych, które stanowiły ok. 3% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w kraju**. Wśród bezrobotnych dominowały kobiety a ich udział wyniósł 53,4%. **W stosunku do danych z grudnia ubiegłego roku, na poziomie województwa liczba bezrobotnych spadła o 1,8 tys. osób (3%)**. Spadek liczby bezrobotnych odnotowano również w przypadku 9 z 14 powiatów regionu, przy czym

największy dotyczył powiatu świebodzińskiego (12%) i słubickiego (9,5%). Z kolei największy wzrost liczby bezrobotnych miał miejsce w powiecie wschowskim (6,8%).

Jak wskazano na wykresie **struktura wykształcenia bezrobotnych zarejestrowanych z regionu lubuskiego jest bardzo zbliżona do struktury bezrobotnych na poziomie kraju**. Podkreślenia wymaga szczególnie wysoki odsetek bezrobotnych legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i niższym (30%). Warto również zaznaczyć, iż bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w regionie stanowili aż 60% ogółu bezrobotnych. Jednocześnie w województwie odnotowano jeden z najniższych wśród regionów udział osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych w Polsce (8%).

Rys. 3. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych w Polsce i w województwie lubuskim według poziomu wykształcenia (IV kwartał 2010r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Podobnie jak na poziomie kraju w województwie lubuskim w 2010 r. wzrósł udział osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 1 roku w ogóle bezrobotnych. W 2010 r. 23,9% zarejestrowanych bezrobotnych w regionie nie posiadało zatrudnienia w okresie przekraczającym 12 miesięcy (Polska 29,1%). W stosunku do roku poprzedniego, odsetek ten wzrósł o 2,6 pkt. proc. (3,3 pkt. proc. w kraju). Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż udział długotrwałego bezrobocia w województwie lubuskim jest jednym z dwóch najniższych w kraju (po województwie śląskim). Na poziomie poszczególnych powiatów, najmniej korzystna sytuacja charakteryzuje powiat międzyrzecki (33,5%) i nowosolski (31,9%). Najniższy poziom długotrwałego bezrobocia dotyczy z kolei powiatu świebodzińskiego (7%).

Analizując wyzwania regionalnego rynku pracy, uwzględnienia wymaga również kwestia **efektywności podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.**¹ Efektywność zatrudnieniowa tj. wskaźnik ponownego zatrudnienia

¹ *Efektywności podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa, 2010

jest mierzona jako stosunek liczby osób, które po zakończeniu w 2009 r. udziału w określonej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inny rodzaj pracy zarobkowej lub rozpoczęły prowadzenie własnej działalności gospodarczej, w stosunku do liczby osób, które w tym samym roku zakończyły udział w danej formie aktywizacji. W 2009 r. liczba osób objętych podstawowymi formami aktywizacji w województwie lubuskim wyniosła **ponad 36 tys. osób, co stanowiło blisko 5,3% ogółu osób objętych Aktywną Polityką Rynku Pracy w Polsce. Średnia efektywność zatrudnieniowa wyniosła w regionie 67,3%** i była najwyższą wśród wszystkich regionów w kraju. Najwyższy poziom efektywności zatrudnieniowej, poza przekazaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz doposażeniem i wyposażeniem stanowiska pracy (100% efektywności) odnotowano odmiennie niż na poziomie kraju, w zakresie prac społecznie użytecznych (84,1%) oraz prac interwencyjnych (67,6%), natomiast najniższą w przypadku szkoleń (36,6%) i przygotowania do zawodu w miejscu pracy (47,8%). Jeśli chodzi o zróżnicowanie efektywności form aktywizacji zawodowej na poziomie poszczególnych powiatów regionu, najwyższy poziom efektywności odnotowano w powiecie żarskim (88%) i zielonogórskim (m. Zielona Góra, 71,3%). Wysoki poziom efektywności w dwóch ww. powiatach wpływa jednocześnie na zawyżenie poziomu średniej dla całego regionu (w przypadku 10 pozostałych powiatów poziom efektywności nie przekroczył średniej dla regionu).

W 2010 r. **wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata w regionie lubuskim wyniósł 57,2%, tym samym plasując województwo poniżej średniej dla kraju (59,3%)** oraz na czwartej lokacie wśród regionów z najniższym poziomem zatrudnienia w Polsce (po zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim). W stosunku do danych za 2009 r., poziom zatrudnienia w regionie wzrósł o 1 pkt. proc. Warto podkreślić, iż niewielki wzrost poziomu zatrudnienia w odniesieniu do poprzedniego roku odnotowano jedynie w siedmiu regionach. **W przypadku zatrudnienia kobiet w wieku 15-64 lata wskaźnik dla regionu w 2010 r. wyniósł 51,4% przy średniej dla kraju na poziomie 53%.** W stosunku do danych za ubiegły rok, w województwie odnotowano jeden z najwyższych w kraju przyrostów poziomu zatrudnienia w omawianej grupie (o 1,7 pkt. proc.).

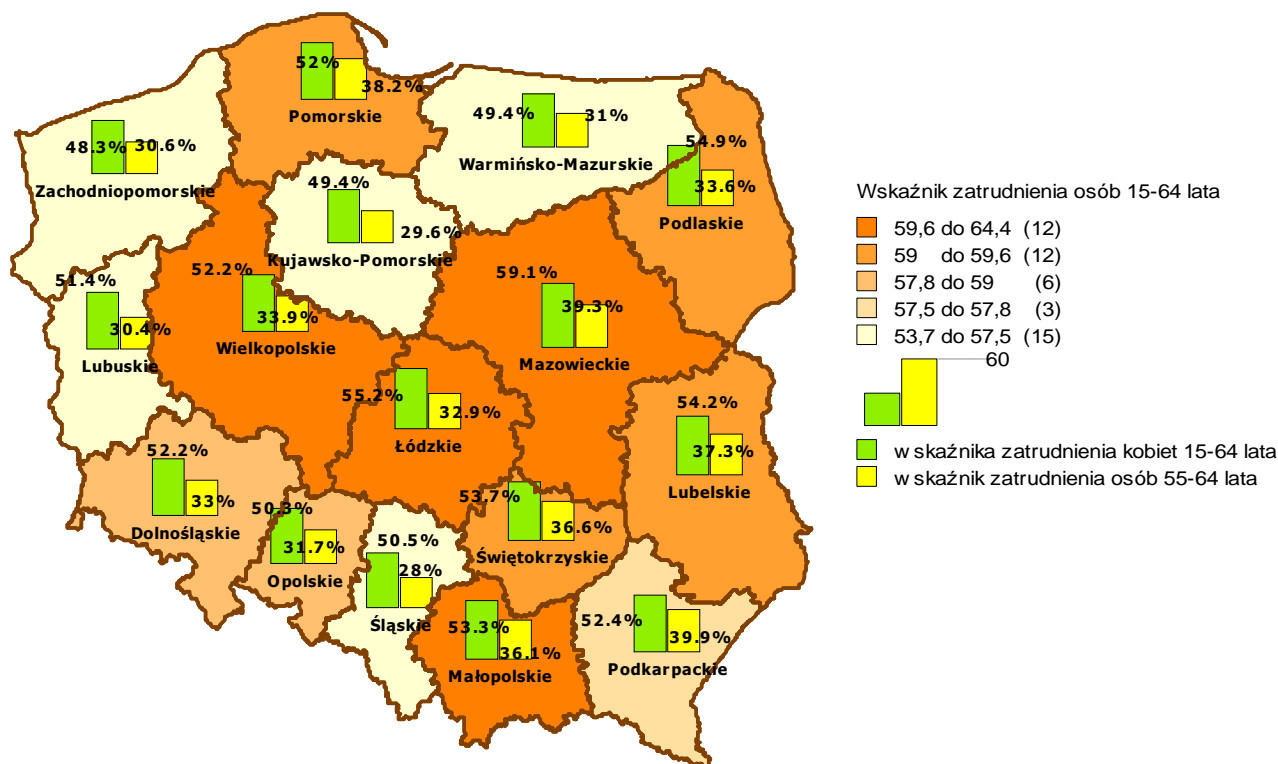
Wskaźnik zatrudnienia osób młodych (15-24 lata) w województwie lubuskim w omawianym okresie wyniósł 27% (w Polsce – 26,3%) i po raz pierwszy w ciągu ostatnich czterech lat był wyższy od średniej dla kraju. W 2010 r. poziom zatrudnienia młodych mężczyzn (31,4%) był znacząco wyższy niż kobiet (21,7%), a różnica wyniosła 9,7 pkt. proc. (na poziomie kraju 8,2 pkt. proc.). Pod względem zatrudnienia osób młodych województwo lubuskie plasuje się dopiero na siódmej pozycji w kraju.

Poziom zatrudnienia osób starszych w regionie wskazuje, iż województwo lubuskie także negatywnie odbiega w tym zakresie od pozostałych regionów. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata w województwie w 2010 r. **wyniósł 30,4% w stosunku do średniej dla kraju na poziomie 34%, co plasuje region w grupie trzech województw o najniższym poziomie zatrudnienia osób starszych.** Niższy wskaźnik zatrudnia osób starszych występuje tylko na Śląsku (28%) i w województwie kujawsko-pomorskim (29,6%).

Jeśli chodzi o poziom zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej na wsi, region lubuski również charakteryzuje niekorzystna sytuacja. W 2010 r. poziom zatrudnienia na wsi wyniósł **48,6% i kształtował się zdecydowanie poniżej średniej dla kraju (50,4%), co uplasowało region na 10 pozycji wśród wszystkich województw.** Niemniej województwo

lubuskie znalazło się w grupie pięciu województw, dla których odnotowano wzrost poziomu zatrudnienia na wsi w stosunku do danych za 2009 r.

Rys. 4. Wskaźniki zatrudnienia według województw w 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

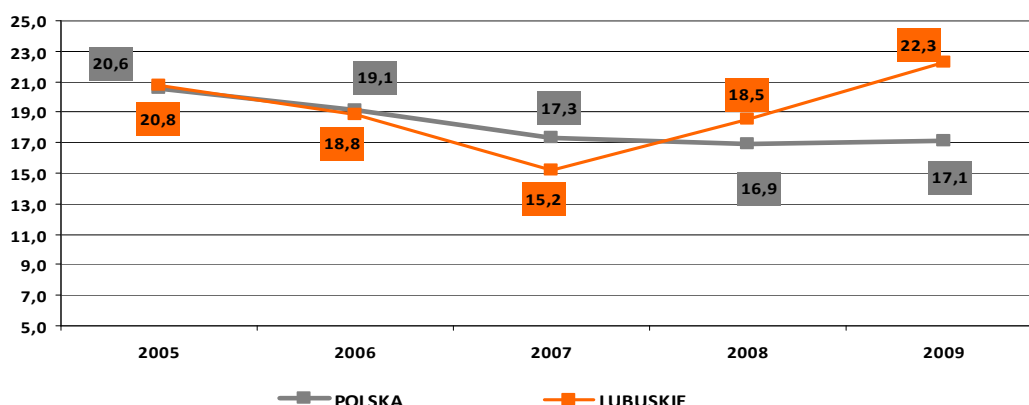
Województwo lubuskie na tle innych regionów odznacza się wysokim poziomem przedsiębiorczości. Wg danych za 2010 r. na 10 tys. ludności odnotowano 117 nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (średnia dla kraju 105). Wartość tego wskaźnika uplasowała region na czwartym miejscu w kraju, w grupie województw z najwyższym poziomem przedsiębiorczości (po województwie mazowieckim, zachodniopomorskim i pomorskim). Jednocześnie województwo odznacza się **stosunkowo wysoką liczbą podmiotów gospodarki narodowej wyrejestrowanych z rejestru** (70, średnia dla kraju – 62). Na poziomie poszczególnych powiatów województwa, analizując poziom aktywności zawodowej mieszkańców (liczony jako liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności), największą liczbę podmiotów odnotowano w dużych miastach regionu, tj. Zielonej Górze i Gorzowie Wielkopolskim (odpowiednio 143 i 142 nowe podmioty). Relatywnie najniższym poziomem „przedsiębiorczości” odznacza się natomiast powiat żagański (89). Z kolei jeśli chodzi o powiaty, w których odnotowano największą liczbę wyrejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności były nimi także Gorzów Wielkopolski i Zielona Góra (tj. 90 i 85).

W województwie lubuskim podobnie jak w kraju dominuje zatrudnienie w sektorze usługowym, które wyniosło 58,1%. Drugi pod względem wielkości był sektor przemysłowy, w którym pracowało 34% zatrudnionych w województwie. Warto podkreślić, iż udział zatrudnionych w tym sektorze należy do najwyższych w kraju. Z kolei udział zatrudnionych w rolnictwie wyniósł zaledwie 7,9% (średnia dla kraju 12,9%).

SYTUACJA SPOŁECZNA

Poziom zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie lubuskim **wzrósł w stosunku do 2008 roku aż o 3,8 pkt. proc. i w 2009 r. wyniósł 22,3%.** Odnotowany przyrost był najwyższy w kraju, natomiast poziom wskaźnika plasuje region na czwartym miejscu w grupie pięciu województw z **najmniej korzystną sytuacją w kraju.** Powyższe dane wskazują, iż zagrożenie ubóstwem w województwie jest wyższe niż w kraju (o 5,2 pkt. proc.). Dla porównania w 2009 r. w największym stopniu ubóstwem zagrożeni byli mieszkańcy Lubelszczyzny (27,9%), a najkorzystniejsza sytuacja wystąpiła w województwie opolskim (11%).

Rys. 5. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych dla Polski i województwa lubuskiego w latach 2005-2009 r. (%)

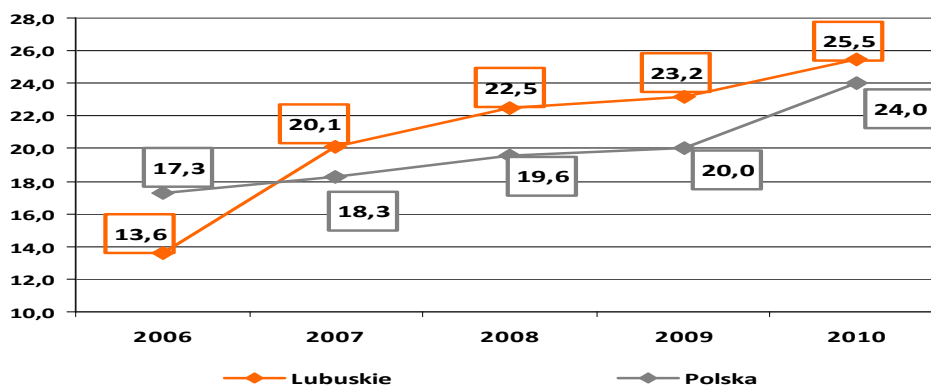
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując sytuację gospodarstw domowych, **przeciętna liczba osób pracujących w gospodarstwie w 2009 r. wyniosła 1,14, kształtując się tym samym na poziomie średniej dla kraju (1,13).** Warto podkreślić, iż w stosunku do 2008 r. przeciętna liczba osób pracujących w regionie zwiększyła się, co było udziałem jedynie 4 województw w skali kraju (na poziomie kraju liczba osób pracujących zmniejszyła się). Z kolei **przeciętna liczba osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej w gospodarstwie domowym wyniosła 0,79 (średnia dla kraju 0,82), co oznacza spadek w stosunku do poprzedniego roku.**

Zgodnie z danymi za I półrocze 2010 r. **ze świadczeń pomocy społecznej w postaci zasiłków okresowych skorzystało w regionie 15,3 tys. mieszkańców regionu,** co stanowi ponad 4% ogółu osób, które skorzystały z tego rodzaju pomocy w kraju. Liczba klientów instytucji pomocy społecznej w regionie na 1 tys. **mieszkańców wyniosła 15 osób (średnia dla kraju 9).** Niemniej w odniesieniu do danych za 2009 r. liczba klientów zmalała aż o 5 osób i był to najwyższy spadek w kraju (ex aequo z województwem warmińsko-mazurskim).

Jeśli chodzi o **sytuację osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata, w 2010 r. wskaźnik zatrudnienia dla tej grupy w regionie wyniósł 25,5% (średnia dla kraju 24%),** plasując województwo lubuskie na trzeciej pozycji w kraju wśród regionów z najwyższym poziomem zatrudnienia. Warto również dodać, iż poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych w regionie od 2007 roku jest wyższy od średniej dla kraju, niemniej różnica w 2010 r. była już o wiele mniejsza niż w latach ubiegłych.

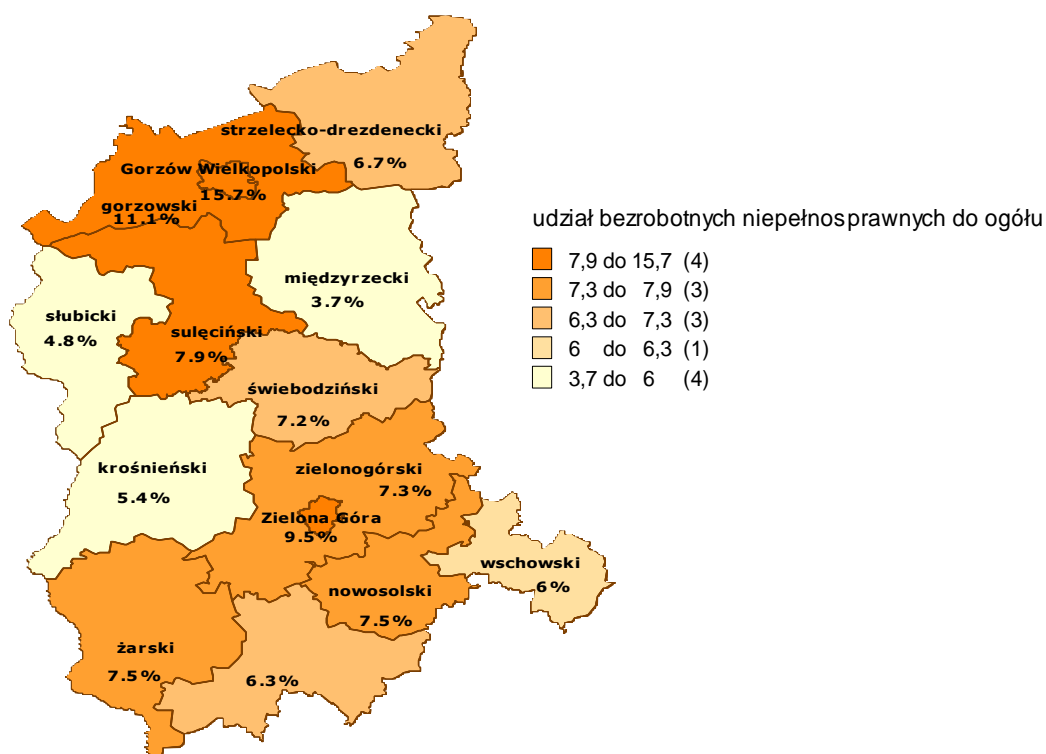
Rys. 6. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata w województwie lubuskim w Polsce w latach 2006-2010 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na koniec 2010 r. w powiatowych urzędach pracy województwa lubuskiego zarejestrowanych było blisko 4,5 tys. bezrobotnych osób niepełnosprawnych (7,6% ogółu). W stosunku do 2009 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 175 osób. Jeśli chodzi o zróżnicowanie wewnątrzregionalne, najwięcej bezrobotnych odnotowano w powiecie gorzowskim grodzkim (15,7%), gorzowskim ziemskim (11,1%) i zielonogórskim (9,5%). Najniższy odsetek bezrobotnych dotyczył powiatu międzyrzeckiego (3,7%), słubickiego (4,8%) i wschowskiego (6%).

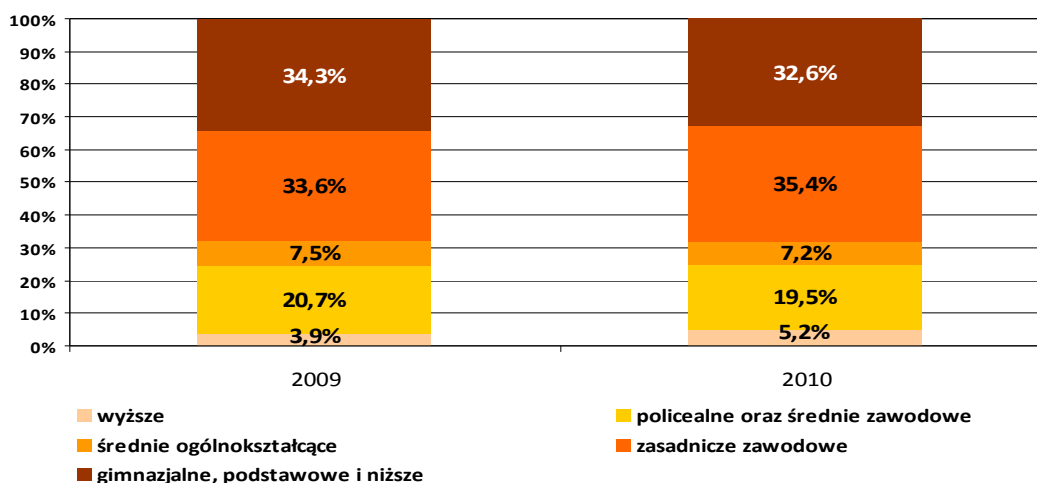
Rys. 7. Udział bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w powiatach województwa lubuskiego w 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Sytuacja osób niepełnosprawnych na lubuskim rynku pracy w 2010 r.*, Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze

Jeśli chodzi o **strukturę wiekową** omawianej grupy, **najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych** odnotowano w grupie **45-54 lata (38,7%)**. Drugą co do wielkości grupą wiekową, w której odnotowano znaczący udział niepełnosprawnych bezrobotnych były osoby w wieku **55+ (24,8%)**. Natomiast najmniejszy odsetek dotyczył grupy wiekowej **18-24 lata (6,6%)**. **Pod względem poziomu wykształcenia, największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (35,4%),** a następnie z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (32,6%). Najmniej wśród niepełnosprawnych osób bezrobotnych legitymowało się wykształceniem wyższym (5,2%).

Rys. 8. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych wg wykształcenia w województwie lubuskim w latach 2009-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Sytuacja osób niepełnosprawnych na lubuskim rynku pracy w 2010 r.*, Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze

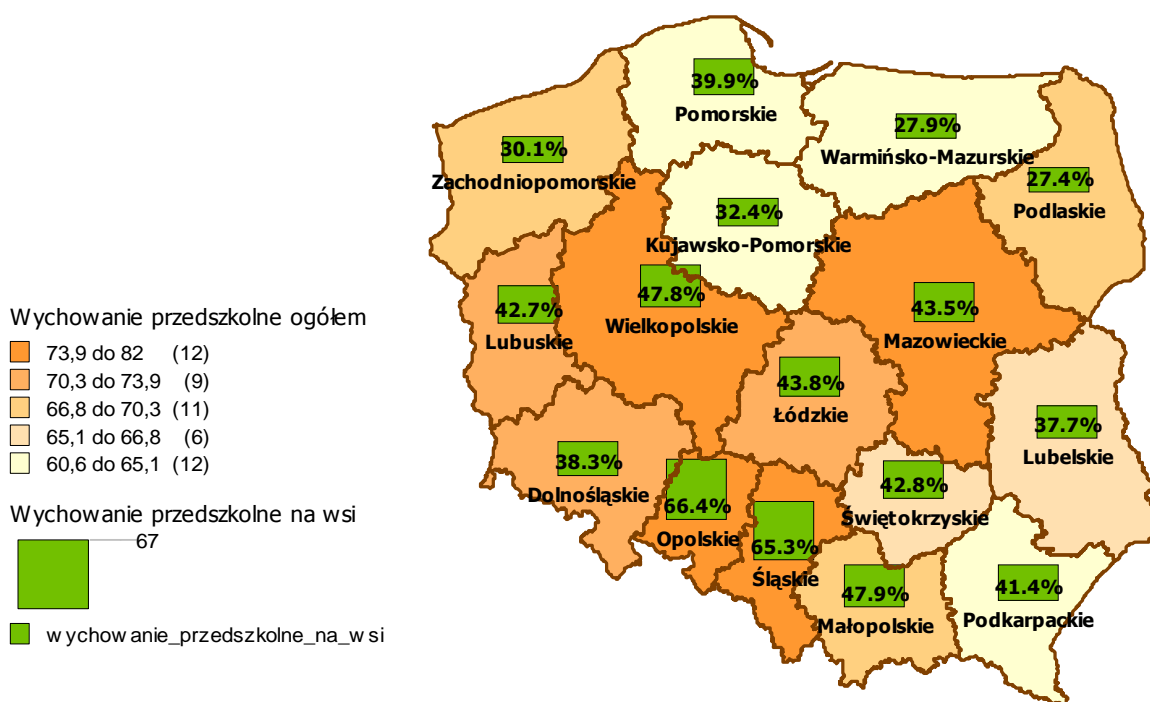
Jak wskazują ww. dane niepełnosprawne osoby bezrobotne z województwa lubuskiego charakteryzują się względnie niskim poziomem wykształcenia w porównaniu ze strukturą wykształcenia ogółu bezrobotnych. Ponadto wśród omawianej kategorii bezrobotnych dominują osoby powyżej 45 roku życia.

EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE

Zgodnie z danymi za 2010 r. **poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w województwie lubuskim wyniósł 71,2% i tym samym należał do najwyższych w kraju (średnia 69,9%).** Wyższy odsetek dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do przedszkola odnotowano jedynie dla czterech regionów (opolskiego, śląskiego, mazowieckiego i wielkopolskiego). Jednocześnie warto podkreślić, iż w stosunku do danych za ubiegły rok, sytuacja w regionie w omawianym zakresie uległa znacznej poprawie. W 2009 r. region z poziomem upowszechnienia wynoszącym 67,5%, plasował się bowiem na siódmej pozycji wśród wszystkich województw, co oznacza, iż upowszechnienie zwiększyło się o 3,7 pkt. proc. W 2009 r. w regionie na jedno miejsce w przedszkolu przypadało 1,7 dziecka (Polska 1,8). Najbardziej niekorzystna sytuacja występowała w powiatach gorzowskim, strzelecko-drezdeneckim i żagańskim, gdzie stosunek liczby dzieci do miejsc w przedszkolach wyniósł 2,3. Natomiast najlepszy dostęp do przedszkoli w województwie dotyczył największych miast regionu Zielonej Góry (1,2) i Gorzowa Wielkopolskiego (1,3).

Jeśli chodzi o poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego na obszarach wiejskich, sytuacja w regionie przedstawia się mniej korzystnie. W 2010 r. **odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych edukacją przedszkolną na obszarach wiejskich wyniósł 42,7%**, w stosunku do 43% na poziomie kraju, plasując tym samym region na ósmej pozycji w rankingu województw. W 2009 r. region lubuski z poziomem upowszechnienia na poziomie 35,1% również plasował się na ósmej pozycji w kraju. Ponadto uwagę w regionie, podobnie jak na poziomie kraju, zwracają znaczące dysproporcje w poziomie dostępności opieki przedszkolnej ogółem i na terenach wiejskich. W 2010 r. różnica dla regionu wyniosła 28,5 pkt. proc. Równocześnie należy zauważyć zmniejszanie się dysproporcji, bowiem w 2007 r. różnice te były jeszcze większe.

Rys. 9. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej ogółem i na wsi w 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

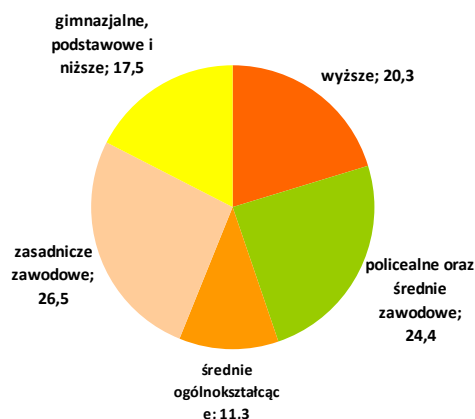
W zakresie kształcenia na poziomie gimnazjalnym, warto wskazać iż pod względem wyników **egzaminu gimnazjalnego województwo lubuskie należy do regionów o najniższych osiągnięciach w kraju**. Jeśli chodzi o część matematyczno-fizyczną, uczniowie uzyskali przeciętnie 23,2 pkt. (średnia 23,9), co plasuje region dopiero na 13 pozycji w kraju. Natomiast w zakresie części humanistycznej województwo zajmuje 11. lokatę z wynikiem na poziomie 29,4 pkt. (średnia 30,3).²

Jeśli chodzi o **strukturę wykształcenia osób w wieku 15-64 lata (IV kwartał 2010 r.)**, województwo lubuskie charakteryzuje jeden z najniższych w kraju odsetek osób z wykształceniem wyższym (16,7%). Dystans dzielący region w tym zakresie od kraju wynosi 3,6 pkt. proc. W województwie przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29,7%). Natomiast drugą pod względem liczebności grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym (25%). Najniższy udział dotyczy osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,2%). W porównaniu ze strukturą

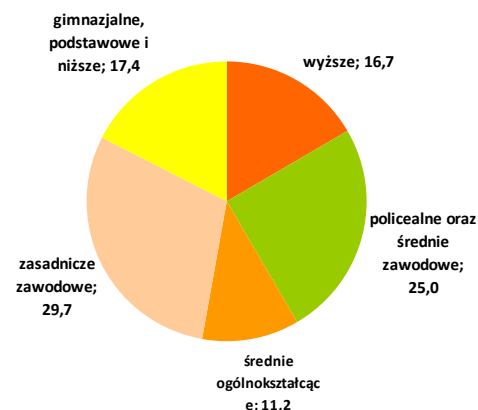
² Na podstawie: *Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w roku 2010, Sprawozdanie z egzaminu gimnazjalnego 2010*, Centralna Komisja Egzaminacyjna.

wykształcenia ludności na poziomie kraju, w regionie, jak wskazano na wykresach, odnotowano znaczącą przewagę osób, które legitymują się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz znacząco niższy udział osób z wykształceniem wyższym.

Rys. 10. Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w Polsce (%)

Rys. 11. Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w województwie lubuskim (%)

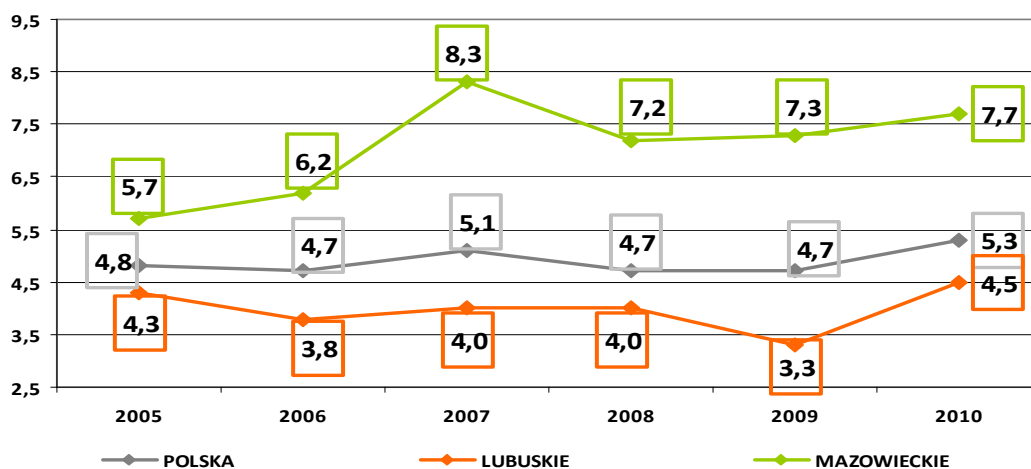

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Poziom kształcenia ustawicznego osób w wieku 25-64 lata w województwie lubuskim od 2005 r. kształtuje się poniżej średniej dla kraju. Najmniejsza różnica dzieliła region od poziomu krajowego w 2005 r. (0,5 pkt. proc.). Niemniej już od 2006 r. dystans zwiększał się na niekorzyść regionu, wynosząc tym samym w 2009 r. 1,4 pkt. proc. Z kolei dysproporcja pomiędzy województwem lubuskim a Mazowszem charakteryzującym się najwyższym poziomem kształcenia ustawicznego w kraju w 2009 r. wyniosła aż 4 pkt. proc. Wg danych za 2010 r. poziom kształcenia ustawicznego w regionie wyniósł 4,5%, co oznacza jeden z wyższych w kraju, wzrost odsetka osób dorosłych kształcących się lub doszkalających.

Rys. 12. Wskaźnik kształcenia ustawicznego na przykładzie wybranych województw w latach 2005-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

SPIS ILUSTRACJI

Rys. 1. Wskaźnik urbanizacji w powiatach województwa lubuskiego (III kwartał 2010 r.).	5
Rys. 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa lubuskiego (IV kwartał 2010 r.) w %	6
Rys. 3. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych w Polsce i w województwie lubuskim według poziomu wykształcenia (IV kwartał 2010r.)	7
Rys. 4. Wskaźniki zatrudnienia według województw w 2010 r.	9
Rys. 5. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych dla Polski i województwa lubuskiego w latach 2005-2009 r. (%)	10
Rys. 6. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 15-64 lata w województwie lubuskim w Polsce w latach 2006-2010 (%).....	11
Rys. 7. Udział bezrobotnych niepełnosprawnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w powiatach województwa lubuskiego w 2010 r.....	11
Rys. 8. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych wg wykształcenia w województwie lubuskim w latach 2009-2010.....	12
Rys. 9. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej ogółem i na wsi w 2010 r.....	13
Rys. 10. Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w Polsce (%)	14
Rys. 11. Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w województwie lubuskim (%).....	14
Rys. 12. Wskaźnik kształcenia ustawicznego na przykładzie wybranych województw w latach 2005-2010.....	14